

Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelma

Suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Suunnitelma perustuu kirjastolakiin (1492/2016), varhaiskasvatukseen (540/2018 7§) ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2022). Yhteistyön avulla kirjasto toteuttaa lain määrittelemiä tehtäviään.

Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellyt tehtävät ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on mm lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien vahvistaminen, kielellisten identiteettien kehittäminen, lastenkirjallisuuden monipuolinen käyttö, monilukutaidon edistäminen sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Lisäksi tehtävänä on myös digitaalisen osaamisen vahvistaminen ja lasten ohjaaminen digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön. Kirjaston tehtävänä on tukea varhaiskasvatuksessa tehtävää työtä edellä mainituilla osa-alueilla. Suunnitelman avulla toteutetaan myös seuraavia kirjastolain kirjastolle säätämiä tehtäviä: lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen, tietopalvelun tarjoaminen sekä tiedonhankinnan, tiedonkäytön ja monipuolisen lukutaidon ohjaus ja tuki. Tavoitteena on myös kirjaston tarjoamien palveluiden monipuolinen hyödyntäminen.

Yhteistyösopimus edistää tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena on, että kaikilla varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kirjaston palveluihin ja lukemiskulttuurin kehittämiseen. Lukemiskulttuurin kehittyminen arjen toiminnassa vahvistaa kiinnostusta lukemiseen ja luo pohjaa lukutaidon kehittymiseen. Monialainen yhteistyö lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee varhaiskasvatuksen tavoitteita.

Viestintä ja vastuut

Tämän sopimuksen toteutumisesta vastaavat varhaiskasvatuksen ja kirjaston johto. Viestinnästä vastaavat nimetyt yhteyshenkilöt varhaiskasvatuksessa ja kirjastossa. Käytännön yhteistyötä toteuttaa kukin varhaiskasvatuksen ja kirjaston työntekijä oman vastualueensa mukaisesti.

Käytännön yhteistyöstä sovitaan vuosittain yhteistyökokouksissa, joissa myös arvioidaan suunnitelman toteutumista ja toimivuutta. Suunnitelman päivittämisen tarve arvioidaan yhdessä.

Kustannukset ja resurssit

Yhteistyö on resurssien jakamista ja tehokkaampaa hyödyntämistä. Sopimuksen toteuttamista varten tarvitaan sekä henkilöstöresursseja että riittävät määrärahat. Yhteistyömuodot voivat vaihdella vuosittain tilanteen ja käytettävissä olevien resurssien mukaan.

Tavoitteet ikäryhmittäin

0-3-vuotiaat

Pohja monipuoliselle lukutaidolle luodaan jo varhaislapsuudessa. Kirjasto ja varhaiskasvatus pyrkivät yhdessä herättämään lasten kiinnostusta kirjoihin ja lukemiseen. Kirjasto tarjoaa varhaiskasvatuksen käyttöön lasten ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

4-5 -vuotiaat

Kirjasto ja varhaiskasvatus pyrkivät tukemaan lasten monilukutaidon kehittymistä. Lasten kirjastomyönteistä asennetta herätetään sekä varhaiskasvatusryhmien omatoimisilla vierailuilla että ohjatuilla kirjastokäynneillä kirjaston tiloihin. Kirjasto tarjoaa varhaiskasvatuksen käyttöön ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

Yhteistyömuodot

Yhteistyömuotoja toteutetaan sekä pääkirjastossa että soveltuvin osin kirjastoautossa.

Yhteisökortit: Kirjasto tarjoaa kunkin varhaiskasvatusryhmän käyttöön yhteisökortin, jolla voi lainata aineistoja koko varhaiskasvatusryhmän tarpeisiin. Ryhmän vastuuhenkilön tiedot tallennetaan yhteisökortin tietoihin kirjastojärjestelmään. Ryhmät ovat vastuussa aineiston uusimisesta ja palauttamisesta.

Kirjastokäynnit: Varhaiskasvatuksen ryhmillä on säännölliset, toimintakaudeksi sovitut viikoittaiset, omatoimiset käyntiajat.

Kirjasto tilantarjoajana: Lainaamisen lisäksi on mahdollista käyttää kirjaston tilaa (mukaan lukien esitystekniikka) oppimisympäristönä, näyttelytilana ja tapahtumapaikkana. Lasten töiden näyttely järjestetään vuosittain.

Aineistopakettit: Kirjasto kokoaa lainattavia aineistopaketteja varhaiskasvatusryhmien toivomista aiheista ja teemoista. Aineistopakettit lainataan ryhmien yhteisökorteille.

Ohjatut kirjastokäynnit: Kirjasto tarjoaa ennalta sovittuja ohjattuja kirjastokäyntejä ja kirjastonkäytön opastusta. Käynnit voivat sisältää kirjaston palveluiden ja tilojen esittelyä, vinkkausta tai kirjastonkäytön ja tiedonhaun ohjausta. Myös muunlaisia ohjattuja käyntejä voidaan yhdessä varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa suunnitella sopia. Kirjastonkäytön opastukseen voi sisältyä tutustumista kirjastossa toimimiseen, tiloihin, kokoelmiin ja palveluihin. Yksityiskohdista sovitaan yhdessä kirjaston ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa.

Satutuokiot: Kirjasto voi järjestää varhaiskasvatuksen ryhmille satutuokioita kirjaston tiloissa.

Vierailut varhaiskasvatuksen järjestämiin vanhempainiltoihin tai henkilökunnan tilaisuuksiin: Kirjaston henkilökunta voi jalkautua vanhempainiltoihin, varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutuksiin tai muihin tilaisuuksiin kertomaan esimerkiksi lukemisen tärkeydestä, kirjaston palveluista ja kullekin ikäryhmälle sopivasta kirjallisuudesta, uutuuksista ja muusta aineistosta.

Kirjavinkkaus ja aineiston esittely: Vinkkaus houkuttelee kirjojen pariin ja herättelee lukuhalua. Kirjavinkkaus voidaan toteuttaa joko kirjaston oman henkilöstön voimin tai ostopalveluna.

Kirjavinkkilistat: Kirjasto voi koota eri-ikäisille lapsille sopivia tai vanhemmuuteen liittyviä kirjavinkkilistoja, joita voidaan jakaa varhaiskasvatuksessa olevien lasten vanhemmille. Kirjasto voi etsiä varhaiskasvatuksen henkilöstölle ammattikirjallisuutta ja koota eri-ikäisille lapsille tai erilaisiin aihepiiriin sopivia kirjavinkkilistoja.

Lukemiskampanjat, hankkeet ja tapahtumat: Kirjastolla ja varhaiskasvatuksella voi olla erilaisia yhteisiä lukukampanjoita, hankkeita, teemapäiviä, tapahtumia yms, jotka suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä.